

TADEUSZ OLEKSIK

Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin — Państwowy Instytut Badawczy, Radzików
e-mail: t.oleksiak@ihar.edu.pl

Polska hodowla roślin rolniczych na krajowym rynku nasiennym

Możliwość dalszego wzrostu plonów opartego na intensyfikacji agrotechniki są ograniczone, ze względów ekonomicznych i środowiskowych, i w przyszłości prawdopodobnie będą zależały bardziej od czynników biologicznych. Ważnym narzędziem zwiększania plonów będzie stosowanie wysokiej jakości nasion ulepszonych odmian, dobrze dostosowanych do lokalnych warunków. Nasiona muszą być dostępne po konkurencyjnych cenach zapewniających korzyści zarówno dla hodowców i producentów nasion jak również i dla użytkujących je rolników.

Aby tak się stało niezbędne jest prawidłowe funkcjonowanie krajowego rynku nasiennego i krajowej hodowli jako jej znaczącego elementu.

W pracy oceniono wpływ czynnika hodowlanego na wielkość produkcji zbóż. W tym celu zbadano wpływ nasion i efekty wykorzystania oficjalnych zaleceń odmianowych (opracowanych corocznie na podstawie oficjalnych wyników porejestrowych badań odmianowych) oraz przeprowadzono analizę łącznego wpływu tych czynników na plony.

Istotność różnic w plonowaniu w zależności od użytych nasion (kwalifikowanych lub niekwalifikowanych) i odmian (zalecanych lub niezalecanych do uprawy w danym regionie) w celu sprawdzenia przeprowadzono dwukierunkową analizę wariancji. Do oddzielenia grup jednorodnych zastosowano procedurę wielokrotnego porównania Bonferroni. Zbadano także zależność poziomu plonu od wieku użytych odmian (czas od uwolnienia odmiany do roku siewu).

Oceniono również stan i potencjał polskiego rynku nasiennego, czyli czynników rynkowych warunkujących możliwości rozwoju hodowli i nasiennictwa.

Przedstawiono jak zmieniała się wielkość i wartość produkcji nasion roślin rolniczych. Oceniono wartość oraz zmiany strukturalne polskiego rynku nasion w latach 2008-2017. Analizowano zmiany udziału polskich hodowli w krajowym rynku hodowlano nasiennym.

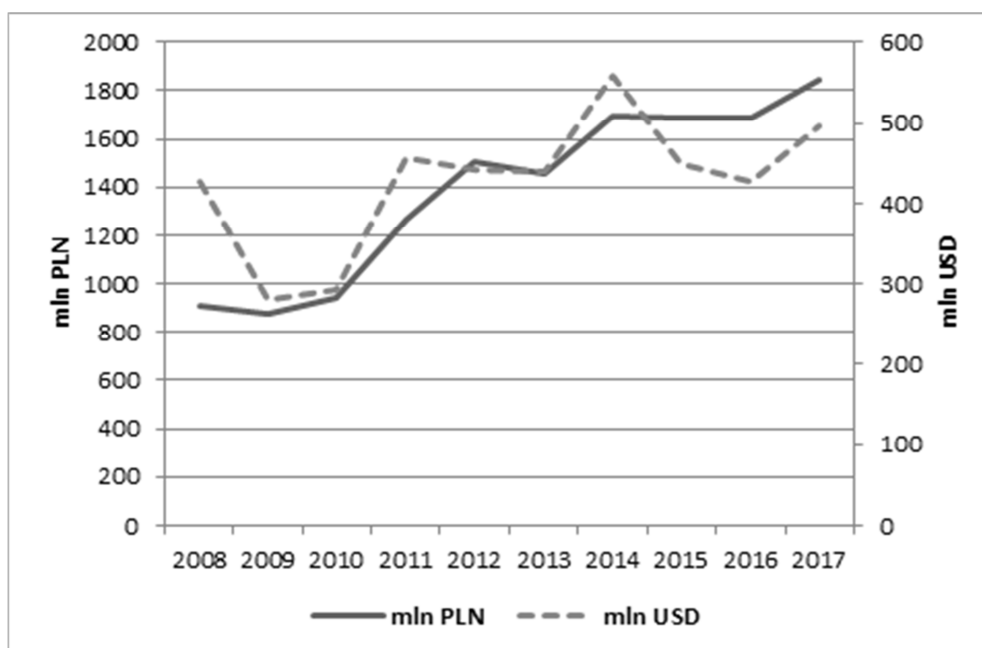
Materiał źródłowy stanowiły dane Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych dotyczące rejestracji i plonowania odmian w doświadczeniach Porejestracyjnego Doświadczalnictwa Odmianowego. Wykorzystano także dane

Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczące wielkości produkcji i obrotu materiałem siewnym w analizowanym okresie. Plonowanie odmian w warunkach produkcyjnych oceniono na podstawie danych ankietowych z gospodarstw.

Badano jak zmieniła się podaż odmian na rynek, źródła pochodzenia odmian i koncentracja produkcji nasiennej.

O konkurencyjności odmian na rynku decyduje szereg czynników składających się na ich wartość gospodarczą: poziom plonowania, odporność odmian na stresy, wartość żywieniowa i technologiczna

Jako główny miernik konkurencyjności krajowej hodowli przyjęto udział kwalifikowanego materiału siewnego odmian w poszczególnych gatunkach.

Rys. 1. Wartość rynku nasion roślin rolniczych w Polsce